

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van CVO HITEK te Kortrijk

Hoofdstructuur CVO

	Instellingsnummer	34884
	Instelling	CVO HITEK
directeur		MARIO KELCHTERMANS
adres		Doorniksesteenweg 145 - 8500 KORTRIJK
telefoon		056-26.41.48
fax		056-26.41.73
e-mail		info@hitek.be
website/URL		www.hitek.be
	Bestuur van de instelling	974501 - H.L. Talen, Economie, Cultuur te KORTRIJK
adres		Doorniksesteenweg 145 - 8500 KORTRIJK
	Consortium	127341 - Consortium volw XII - Menes vzw te IZEGEM
adres		Emelgemseplein 1 - 8870 IZEGEM
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	23/04/2012, 24/04/2012, 25/04/2012, 26/04/2012, 27/04/2012, 30/04/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	30/04/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	11/05/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Els Van Raemdonck
	Teamleden	Hilde Vandeurzen Eddy Boey Dirk Fiers
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Opleidingen in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. VOLDOET HET CENTRUM AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
3.1 SVWO - Huishoudelijk onderwijs - Koken (Modulair)	7
3.2 SVWO - Talen richtgraad 1, 2, 3 en 4 - Engels richtgraad 1, 2, 3 en 4 (modulair) ...	10
3.3 SVWO - Talen richtgraad 1, 2, 3 en 4 - Italiaans richtgraad 1, 2, 3 en 4 (modulair) ..	13
3.4 SVWO - Talen richtgraad 1 en 2 - Japans richtgraad 1 (modulair)	15
4. BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT?	16
4.1 Professionalisering	16
4.2 Begeleiding	17
5. ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM	18
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM	21
6.1 Wat doet het centrum goed?	21
6.2 Wat kan het centrum verbeteren?	22
6.3 Wat moet het centrum verbeteren?	22
7. ADVIES	23
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	23

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het centrum voor volwassenenonderwijs Hitek biedt opleidingen secundair volwassenenonderwijs aan uit 6 studiegebieden en opleidingen hoger beroepsonderwijs. Voor de doorlichting werden 4 opleidingen onderzocht uit drie studiegebieden van het secundair volwassenenonderwijs die bijna 45% van het aanbod vertegenwoordigen m.n. de opleidingen Koken, Engels, Italiaans en Japans.

In de opleiding Koken worden de leerplandoelstellingen in voldoende mate bereikt en het centrum kan zeer goede resultaten voorleggen. Cursisten en leerkrachten zijn tevreden. Het centrum richt slechts een beperkt aantal modules in, maar vult de vraag voldoende in. De onderwijsdocumenten vormen een krachtig geheel en zijn uitstekende werkdocumenten. Het professionele team levert maximale inspanningen om een aangenaam leerklimaat te creëren. De kwaliteitsvolle evaluaties ondersteunen het leerproces en de leerbegeleiding. De sterk aangestuurde vakgroepwerking zorgt ervoor dat onder leiding van de coördinator aan alle voorwaarden is voldaan, wat resulteert in goed onderwijs.

Voor de opleidingen Talen werden de afgelopen jaren diverse instrumenten en richtlijnen ontwikkeld om de leerplangerichtheid van het onderwijsleerproces en de evaluatie te bewaken. Ondanks de geleverde inspanningen heeft het ontwikkelingswerk er nog niet toe geleid dat de kwaliteit in alle taalopleidingen is gegarandeerd.

In de opleidingen Engels is er nood aan meer horizontale en verticale afstemming binnen het onderwijsaanbod om de leerplandoelstellingen met de diverse cursistengroepen te realiseren. Op het vlak van leerbegeleiding zijn cursisten gebaat bij een sterker gebruik van activerende en taakgerichte werkvormen. De leerplandoelstellingen met betrekking tot strategieën en attitudes komen onvoldoende aan bod.

In de opleidingen Italiaans worden de leerplandoelstellingen wel in voldoende mate bereikt en zijn de cursisten tevreden. Het centrum zorgt voor een aangename infrastructuur die het gebruik van multimedia toelaat en de communicatieve aanpak ondersteunt en stimuleert. De lessen zijn interactief met de nodige aandacht voor het doelpubliek. Een meerwaarde is de sterke focus op cultuur.

In de opleidingen Japans ontbreekt de verticale samenhang tussen de modules. In de modules van het eerste jaar is het aanbod afgestemd op de leerplandoelstellingen en een leerplangerichte visie. Dat is veel minder het geval in de modules van het tweede jaar.

De evaluatiepraktijk in de onderzochte taalopleidingen is nog een verbeterpunt. Het is een goede keuze van het centrum om in te zetten op interne expertise-uitwisseling over de evaluatiepraktijk.

Er waren de voorbije jaren regelmatig wissels in directie- en coördinatorenfuncties. Het huidige directieteam geeft op een deskundige en doelgerichte manier leiding aan het centrum. Het beleid is transparant en structureel sterk uitgebouwd en nodigt uit tot participatie van alle betrokkenen. Het professioneel middenkader vormt daarbij mee de motor voor beleidsvorming en uitvoering. De personeelsleden waarderen de laagdrempeligheid en de communicatiebereidheid van de leidinggevenden en voelen zich betrokken bij het centrum. Dankzij diverse overlegorganen kunnen zij het centrum mee vorm geven. Bovendien staat het welbevinden van het personeel centraal in het kwaliteitszorgsysteem dat de hoeksteen is van de gehele werking.

De aanvangsbegeleiding voor nieuwe leerkrachten is kwaliteitsvol uitgebouwd. De nieuwkomers krijgen een sterke ondersteuning. Het systeem van klasvisitaties bevordert het overleg tussen de collega's. Dankzij regelmatige klasbezoeken en een goed

opgevolgde functioneringscyclus is er een direct contact met middenkader en directieteam. De beginnende medewerkers onderstrepen de meerwaarde van de intensieve begeleiding en coaching.

Voor leerbegeleiding is er nog een weg af te leggen al zijn er al een aantal ondersteunende maatregelen genomen. Vooral in het studiegebied NT2 zijn acties uitgewerkt om zoveel mogelijk cursisten te leiden tot het bereiken van de leerplandoelstellingen. De aangeboden extra lessen zijn in de loop van het schooljaar al bijgesteld en aangepast en zijn nog volop in ontwikkeling. Een uitdaging voor het centrum is het uitwerken van een doelgerichte aanpak van leerbegeleiding rekening houdend met de specificiteit van elk studiegebied en met de eigenheid van het doelpubliek dat instroomt.

In het algemeen kunnen we stellen dat het jonge directieteam een nieuwe dynamiek heeft doen ontstaan in het centrum waarbij een open en positieve communicatie centraal staat met respect voor elke medewerker. Samen met het middenkader van coördinatoren is een meerjarenplanning uitgewerkt met transparante actiepunten voor elk studiegebied. De betrokkenheid van het gehele team is op die manier verzekerd. Er zijn uiteraard nog een aantal uitdagingen: de leerplandoelstellingen bereiken in alle taalafdelingen en leerbegeleiding structureel vorm geven. De inspectie heeft er alle vertrouwen in dat het centrum onder de deskundige leiding van directie- en coördinatorteam in staat is deze tot een goed resultaat te brengen en op die manier de kwaliteit van het centrum te borgen. Er is voldoende beleidskracht, expertise en ontwikkelingsbereidheid aanwezig.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie opleidingen en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Opleidingen in de focus

Opleiding per niveau	
SVWO	Huishoudelijk onderwijs
	Koken
SVWO	Talen richtgraad 1 en 2
	Engels richtgraad 1
	Engels richtgraad 2
	Italiaans richtgraad 1
	Italiaans richtgraad 2
	Japans richtgraad 1
SVWO	Talen richtgraad 3 en 4
	Engels richtgraad 3
	Engels richtgraad 4
	Italiaans richtgraad 3
	Italiaans richtgraad 4

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel

Professionalisering

Aanvangsbegeleiding

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

3. VOLDOET HET CENTRUM AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde opleidingen het volgende op:

3.1 SVWO - Huishoudelijk onderwijs - Koken (Modulair)

Voldoet

Motivering

- De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. Het centrum gebruikt hiervoor het door de onderwijsinspectie goedgekeurde netoverschrijdend leerplan. De doelen zitten gevat in gevarieerde praktijkoefeningen. Er is ruime aandacht voor de sleutelvaardigheden en kenniselementen komen geïntegreerd aan bod.
- Het centrum verzamelt gestructureerd outputgegevens en kon vorig schooljaar zeer goede cijfers voorleggen voor de leerresultaten, zowel voor de slaagcijfers als voor het aantal cursisten dat deelneemt aan de examens. De vroegtijdige uitval is zeer klein. Doordat er geen cursisten zijn die het volledige traject doorlopen, worden er geen certificaten uitgereikt. In het centrum is er een beperkte instroom en interne doorstroom. De jongste jaren heeft zich een dalende tendens ingezet in het aantal cursisten.
- De opleiding zet in op de ontwikkeling van de persoonlijk/maatschappelijke component waardoor er geen rechtstreekse doorstroom is naar tewerkstelling of vervolgonderwijs. In de specifieke visie voor het studiegebied Huishoudelijk onderwijs wil het centrum ook professionele cursistennoden aanspreken, wat echter het doel en de inhoud van de opleiding voorbijschiet. Het centrum voert geen doelgroepenbeleid, maar probeert wel in te spelen op leervragen. Er zijn in relatie tot de opleiding geen samenwerkingsverbanden met derden. De intentie om in de toekomst specifiek senioren aan te spreken, is een positief initiatief.
- Tijdens de vorige doorlichting waren zowel cursisten als leerkrachten niet tevreden over de lesplaatsen en de uitrusting in Kortrijk centrum en Harelbeke. Ook de interne communicatie tussen leerkrachten en administratie over de cursisten verliep niet altijd even vlot, net als de levering en de verdeling van de grondstoffen. De jongste structurele personeelsbevraging gebeurde dit schooljaar. De verwerking van de data is nog niet afgerond. Aan de elektronische cursistenbevraging van vorig schooljaar hebben slechts een beperkt aantal cursisten deelgenomen waardoor de statistische waarde te klein is. Vandaag blijkt uit de klasbezoeken een grote tevredenheid van leerkrachten en cursisten. Allen participeren volop aan het lesgebeuren en laten enthousiasme en deskundigheid zien. Uit de mondelinge bevraging blijkt in ieder geval dat deze problemen zijn opgelost. Aankoop, levering en verdeling van de grondstoffen

gebeurt aangestuurd door de coördinator en wordt door alle partijen als positief ervaren. Ook de communicatie wordt gestroomlijnd door de coördinator. Deze functie is vandaag cruciaal. Vanuit een sterke visie, ondersteuning en begeleiding geeft ze een reële meerwaarde aan de opleiding.

- Het aanbod is afgestemd op de leerplandoelen. Cursusmateriaal, planningsdocumenten en evaluatiemateriaal vormen één coherent geheel en doen dienst als een kwaliteitsvol ondersteunend werkinstrument. De door het centrum ontwikkelde sjablonen brengen systematiek in de werkwijze en verminderen de individuele planlast. De procedure die het voor de moduleplannen heeft uitgeschreven, zit gevat in de kwaliteitscirkel en verduidelijkt hoe de leerkrachten met de moduleplannen moeten omgaan. Er is ruime aandacht voor het doel, de procedure, gelijkgerichtheid, vorm, zorg en minimale planlast. In de moduleplannen komen alle leerplandoelen met betrekking tot de basiscompetenties aan bod en ze zijn per lesmoment gekoppeld aan bereidingen. De sleutelvaardigheden worden systematisch in elke les nagestreefd. Basiscompetenties en sleutelvaardigheden worden hierbij telkens opgelijst. In de module Eenvoudige verfijnde menu's staan de sleutelvaardigheden onder de titel basiscompetenties en staan de laatste onder de titel Basisvaardigheden koken. In de module Italiaans koken 1 staan de basiscompetenties en sleutelvaardigheden niet opgelijst. Het cursusmateriaal is eenvoudig maar verzorgd, uniform en is zo opgebouwd dat naarmate de cursisten in het traject doorstromen, zij een geïntegreerd kookboek kunnen samenstellen. Technieken en bereidingen komen hierin uitvoerig aan bod, kenniselementen niet. Er is nog geen koppeling aan de leerplandoelstellingen. De documenten faciliteren een interne kwaliteitscontrole. Het geheel heeft de potentie om een voorbeeld van excellente praktijk te worden.
- Omdat er weinig interne doorstroom en nieuwe instroom is, richt het centrum niet alle modules van de initiële opleiding is. De module Aangepaste gerechten wordt niet ingericht, maar er is interesse om de module Alternatieve gerechten opnieuw aan te bieden. Voor de bakmodules is er voldoende interesse om ze beide in te richten. Het centrum gebruikt in zijn communicatie creatieve benamingen als teaser om potentiële cursisten te overtuigen en bewaakt hierbij voldoende de afstemming op het leerplan. De module Basis koken heet Budgetvriendelijk koken, Koken voor beginners en Vlaamse klassiekers. De module Uitheemse gerechten wordt omwille van het succes als Italiaans koken 1 en 2 benoemd. Het centrum organiseert enkele modules tweewekelijks en op zaterdagvoormiddag.
- De evaluatie gebeurt op een kwaliteitsvolle manier op vooraf vastgelegde, goed gespreide momenten, maakt inherent deel uit van het leerproces en is hierdoor didactisch relevant. Ze steunt in alle modules op een gelijkgerichte en gelijkwaardige aanpak en biedt alle kansen om het rendement van cursisten en leerkrachten te stimuleren. De evaluatiecriteria zijn transparant. De cursisten beschikken over de noodzakelijke informatie om de evaluaties tot een goed eind te brengen. Tijdens de vorige doorlichting had men ingezet op permanente evaluatie. Vandaag heeft het centrum hierover duidelijke afspraken gemaakt in de vorm van tussentijdse evaluaties per module met telkens een zelfevaluatie, plus een eindproef. De evaluaties zijn betrouwbaar door de brede koppeling aan basiscompetenties en sleutelvaardigheden. Cursistenvorderingen worden op een kwaliteitsvolle manier in kaart gebracht en op een gepaste manier gecommuniceerd. De betrouwbaarheid van de evaluaties is nog niet gegarandeerd; binnen de vakgroepwerking kan de eerlijkheid, de correctheid en de juistheid van de scores nog worden uitgeklaard. Er is ook nog geen verantwoording of te weinig gelijkgerichtheid in de keuze van de te evalueren doelstellingen. De vakgroep is zich hiervan bewust en is dit aan het uitzuiveren. De geselecteerde sleutelvaardigheden zijn relevant. De doelstellingen met betrekking tot veiligheid, milieu en hygiëne komen consequent aan bod. In de modules Eenvoudige dagmenu's en Uitheemse gerechten wordt fundamenteel afgeweken van het opzet: er is geen inhoudelijke verwijzing naar de basiscompetenties en de sleutelvaardigheden worden niet geëvalueerd wat een risico inhoudt. De validiteit, de transparantie en dus de kwaliteit in haar geheel komt hierdoor in het gedrang. De zelfevaluaties bieden een

belangrijke meerwaarde voor leerkracht en cursist in de vorm van zelf- en groepsreflectie onder andere op het functioneren en het leerproces. Ze focussen in de kookmodules vooral op attitudes, technieken en de eindafwerking. In de bakmodules is er een rechtstreekse band met de basiscompetenties.

- De vaklokalen zijn voldoende uitgerust en de leermiddelen voldoen aan de minimale eisen van het leerplan. De lokalen faciliteren goed onderwijs. Het centrum neemt kwaliteitsvolle initiatieven en maakt afspraken over infrastructuur en materiële uitrusting om het leerproces te ondersteunen. De samenwerking met het leerplichtonderwijs zorgt nog voor enige ruis met betrekking tot uitrusting en netheid. Het centrum investeert consequent in klein materiaal en toestellen. Het centrum komt hiermee in de specifieke visie voor het studiegebied Huishoudelijk onderwijs aan de doelstelling op kwaliteit tegemoet om erop toe te zien om de materiële infrastructuur te optimaliseren binnen de budgettaire beperkingen. De kosten voor de cursisten worden op een overwogen manier bewaakt.
- De cursisten hebben specifieke kenmerken: een jonge leeftijd en hoge scholingsgraad. Het sociaal economisch statuut van de cursisten loopt hiermee parallel: meer dan 75% was tewerkgesteld als bediende of ambtenaar en een zeer kleine groep was werkloos of gepensioneerd. Van gestructureerde leerbegeleiding of afstemming van het leerproces op deze groep is nog geen sprake. Het centrum zit vandaag nog in een veranderingsfase en werkt momenteel aan een verdere verfijning van de evaluatie die moet toelaten om de leervorderingen op het niveau van de individuele basiscompetenties in kaart te brengen en hier gedifferentieerde acties in functie van leer- en trajectbegeleiding aan te koppelen. Binnen de vakgroepwerking worden deze ontwikkelingen gedragen en aangestuurd.
- Het centrum hanteert sinds dit schooljaar voor zijn intake en begeleiding een kwaliteitsvolle procedure die toelaat om de cursisten op een verantwoorde manier in te schrijven. Het verwijst nieuwe cursisten op basis van het intakegesprek eventueel door naar een niveautest; binnen de vakgroep zijn hierover in het recente verleden concrete afspraken gemaakt. De gestandaardiseerde testen per module laten het administratief personeel toe om ze af te nemen. Ze focussen op kenniselementen en technieken en concorderen met de leerplandoelstellingen. De criteria zijn transparant. De toelatingsproeven maken een gestructureerd element uit van de cursistenbegeleiding.
- Het leerproces stimuleert coöperatief leren. De cursisten werken per twee en bereiden alle vooropgestelde gerechten. De gemiddelde groepsgrootte zit net onder de door de overheid gehanteerde deler. Nochtans kan de samenstelling oplopen tot 20 cursisten. De infrastructuur en de uitrusting laat een dergelijke groepsgrootte toe en de leerkrachten weten er op een kwaliteitsvolle manier mee om te gaan. De leerkrachten stimuleren via de werkvormen binnenklasdifferentiatie ad hoc. In de lessen heerst een positief en stimulerend leerklimaat.
- De vakgroep Koken komt meermaals per schooljaar gestructureerd samen. Het overleg verloopt formeel. De vergadering wordt voorgezeten door de coördinator. De items handelen over praktische zaken, organisatie, afspraken en onderwijskundige thema's zoals moduleplannen, cursusmateriaal en evaluatie. Uit de verslagen en de gesprekken blijkt een grote deskundigheid en professionaliteit in de werking. Het vakoverleg wordt optimaal benut. Het didactische aspect en de sturing van het kernproces krijgen voldoende aandacht. Het team ziet de meerwaarde er van in wat zich vertaalt in concrete, sterke realisaties waarvoor de vakgroep een pluim verdient. De vakgroep bewaakt expliciet het optimale gebruik van de onderwijstijd door de mogelijkheid voor vervanglessen in te roosteren. De vakgroepwerking is een voorbeeld van goede praktijk.

3.2 SVWO - Talen richtgraad 1, 2, 3 en 4 - Engels richtgraad 1, 2, 3 en 4 (modulair)

Voldoet niet

Motivering

- De leerplandoelstellingen worden niet in voldoende mate gerealiseerd. De gemaakte keuzes voor het onderwijsaanbod zijn sterk leerkrachtgebonden. De leerplandoelstellingen met betrekking tot strategieën en attitudes komen te weinig aan bod. Op het vlak van leerbegeleiding zijn cursisten gebaat bij een sterker gebruik van activerende en taakgerichte werkvormen. De evaluatie vormt nog een werkpunt.
- Het centrum organiseert voor de meeste opleidingen Engels een jaaraanbod van 120 lestijden (het gewone aanbod). Daarnaast heeft het centrum een aanbod voor specifieke doelgroepen: de senioren groepen die het centrum via het dienstencentrum bedient met een korter jaaraanbod (aparte A- of B-modules) en een groep met cursisten die doorstromen vanuit de centra voor basiseducatie. Daarnaast biedt het centrum aparte A- of B-modules aan voor cursistengroepen die het centrum via het dienstencentrum bedient. Er is een specifieke lesgroep Breakthrough A/B voor cursisten die een opstapmodule Talen hebben gevolgd in de centra voor basiseducatie (CBE). Op het niveau van richtgraad 3 en 4 organiseert het centrum enkel de modules mondelinge vaardigheden.
- In het schooljaar 2010-2011 realiseerde het centrum in zijn opleidingen Engels globaal een uitval die vergelijkbaar is met het Vlaamse gemiddelde (in richtgraad 1 en 3) of opmerkelijk hoger ligt (in richtgraad 2). De hoge uitvalcijfers in richtgraad 2 zijn onder meer te wijten aan de aanwezigheid van Erasmusstudenten, die vaak maar een deel van het opleidingstraject volgen. Een belangrijk aandachtspunt vormt de hogere uitval in een aantal lesgroepen Breakthrough (niet-deelname aan de evaluatie of niet geslaagd). De kenmerken van het cursistenpubliek in de beginmodules, zowel in het specifieke als in het gewone aanbod, stellen de leerkrachten voor uitdagingen op het vlak van leerbegeleiding. Hetzelfde geldt voor de lesgroepen vanaf richtgraad 2 die gekenmerkt worden door een instroom van Erasmusstudenten. Positief is dat het centrum de uitval in kaart brengt en opvolgt.
- De slaagcijfers voor de opleiding Effectiveness lagen vorig schooljaar opmerkelijk hoger dan het Vlaamse gemiddelde. Deze hoge slaagcijfers moeten gerelativeerd worden in het licht van de werkpunten voor de evaluatiepraktijk.
- De huidige invulling van het onderwijsaanbod is sterk leerkrachtgebonden en niet altijd voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen of de noden van het cursistenpubliek. Dat blijkt uit het gebruikte materiaal en de leerbegeleiding. Globaal gesteld heeft het centrum nog een weg af te leggen naar een veralgemeend gebruik van activerende werkvormen en zelfgestuurd leren.
- De leerstofplanningen fungeren niet als een adequaat middel om de afstemming tussen het aanbod en de leerplandoelstellingen te bewaken. De verwijzing naar de leerplandoelstellingen is immers onvolledig en de informatie over de leerinhouden is vaak te summier om te bepalen of de koppeling met de leerplandoelstellingen correct gebeurt. De leerkrachten wijzen er ook op dat de vaagheid van de leerplandoelstellingen voor hen een probleem vormt.
- Het centrum maakt gebruik van handboeken en van zelf samengesteld materiaal. De keuzes van het handboek sturen sterk het onderwijsleerproces aan. In het licht van de uitvalcijfers en de leernoden van het cursistenpubliek is er nood aan een aangepaste aanpak. Voor alle lesgroepen vanaf Threshold 2 en voor de specifieke doelgroepen (dienstencentra, lesgroep CBE) wordt gebruikgemaakt van zelf samengestelde cursussen. De thematisch opgestelde cursussen zijn veelal het werk van individuele leerkrachten die de vooropgestelde contexten als richtsnoer hanteren. Er zijn voorbeelden van goed gestructureerde syllabi met informatie over de gebruikte

bronnen, de ingeoeffende vaardigheden en de taalstructuren die cursisten moeten kunnen hanteren. In andere syllabi ontbreekt die informatie echter, waardoor het niet duidelijk is wat de cursus precies beoogt en welke progressie in taalvaardigheid verwacht wordt. Het houdt ook het risico in dat een specifieke module te sterk ad hoc wordt ingevuld. Inhoudelijk verschillen de ontwikkelde syllabi in de mate waarin de diverse vaardigheden worden ingeoeffend, de vooropgestelde moeilijkheidsgraad van de opdrachten wordt bewaakt, strategieën en attitudes worden ingeoeffend, multimedia en vormen van zelfsturend leren worden aangewend etc. De ene cursus biedt meer variatie in tekstsoorten en opdrachten dan de andere. Door al deze verschillen komt de horizontale en verticale samenhang in het gedrang.

- Positief is dat er in sommige lesgroepen gebruik wordt gemaakt van authentiek audiovisueel materiaal en ICT-middelen (als informatiebron of communicatiemiddel). Dit verdient zeker een bredere verspreiding.
- De leerbegeleiding ligt helemaal in handen van de leerkrachten. De meeste leerkrachten voorzien in herhalings-, remediërings- of uitbreidingsoefeningen al dan niet met verbetersleutel. In sommige lesgroepen ontvangen de cursisten een overzicht van het lesverloop van de voorbije lessen. Dit is waardevol en een service voor cursisten die afwezig zijn. Voor de groepen met ex-cursisten uit de basiseducatie werd er tijdelijk voorzien in een extra oefenmoment om cursisten bij te werken. Dit systeem kon niet verhinderen dat een deel van de groep voortijdig afhaakte. De beperkte groepsgrootte maakte de aparte oefensessies overbodig.
- Uit de beschrijving van het onderwijsaanbod blijkt dat de leerbegeleiding die vervat zit in de leerplandoelstellingen met betrekking tot attitudes en strategieën nog een aandachtspunt vormt. Cursisten zijn gebaat bij werkvormen en een taakopzet die hen sterker stimuleren om de vooropgestelde leer- en communicatiestrategieën en attitudes te hanteren. In dat licht moeten er vraagtekens geplaatst worden bij het gebruik van vertaalopdrachten in het cursusmateriaal en in de evaluatieopdrachten of van (te veel) Nederlands tijdens het onderwijsleerproces. Leerkrachtgebonden wordt er wel gebruikgemaakt van werkvormen die cursisten de kans geven om hun eigen leerproces sterker te sturen of hun spreektijd verhogen, zoals presentatieopdrachten met een interactief gedeelte en het werken in kleine groepjes.
- Binnen het taaloverstijgende overleg over het specifieke taalaanbod (seniorengroepen en ex-cursisten CBE) is er aandacht voor aspecten van leerbegeleiding. Aspecten als continuïteit (een 'meeneemdocent') en een aangepaste pedagogisch-didactische aanpak worden benadrukt. Het is echter onduidelijk hoe de concretisering van deze richtlijnen precies wordt opgevolgd en geëvalueerd. Er is zeker ruimte voor meer inhoudelijke expertisedeling tussen de leerkrachten vreemde talen die werken met deze specifieke doelgroepen en bij uitbreiding ook met de leerkrachten Engels van de beginmodules uit het gewone aanbod.
- Uit gesprekken met cursisten tijdens de doorlichting blijkt dat ze de inzet en het geduld van de lesgevers waarderen en de aandacht voor specifieke Engelse tradities. Ze worden ook goed ingelicht worden over de kenmerken en de mogelijke impact van het Erasmuspubliek. Kritische geluiden hebben te maken met de oriënteringspraktijk, die niet altijd als even valide wordt ervaren en de behoefte aan meer opdrachten mondelinge vaardigheden.
- De evaluatie is te kennisgericht. Er gaat te veel aandacht naar ondersteunende kennis waardoor de vaardigheden te weinig worden gehonoreerd in de puntenverdeling. De puntenverdeling voor de lesgroepen voor senioren en de ex-cursisten CBE vormt hierop een uitzondering. Ten tweede is de evaluatie niet representatief voor het geheel van de leerplandoelstellingen door een gebrek aan variatie in tekstsoorten en opdrachten. De evaluatieopdrachten luister- en leesvaardigheid peilen voornamelijk naar specifieke gegevens uit informatieve teksten en te weinig naar de globale boodschap. Er is nood aan meer audiovisueel luistermateriaal en aan utilitaire leesteksten (folders, instructies, handleidingen, internetinformatie,...). In de schrijfopdrachten ontbreekt vaak een schrijfdoel en een schrijfpubliek. Occasioneel behandelen zowel de schrijf- lees- en luisteropdracht hetzelfde thema of dezelfde

taalhandeling, wat te beperkt is. Er zijn weinig voorbeelden van functionele of taakgerichte opdrachten. Een derde aandachtspunt vormt de moeilijkheidsgraad van sommige evaluaties. Zo zijn de geselecteerde tekstsoorten en opdrachten luistervaardigheid veel te gemakkelijk voor de opleidingen Engels R3 en R4. De opbouw in moeilijkheidsgraad tussen de modules Threshold 2 en 3 is niet gradueel.

- De evaluaties Engels voor de specifieke doelgroepen vertonen ook knelpunten op het vlak van representativiteit en moeilijkheidsgraad. Het gebruik van vertalingen of vertaalopdrachten beantwoordt niet aan de leerplandoelstellingen. Het centrum is zich bewust van de knelpunten van zijn evaluatiepraktijk maar is nog op zoek naar een evaluatiepraktijk die valide is én afgestemd is op het comfort van de cursisten.
- Positieve aspecten in de evaluatiepraktijk hebben betrekking op de evaluatie van spreekvaardigheid in de standaardmodules. De evaluatie gebeurt in de vorm van gespreide of permanente evaluatie en de stavingsdocumenten bevatten voldoende informatie over de taakopzet en de leerdoelen. De evaluatieopdrachten zijn doorgaans gevarieerd. Het centrum is ook aan het experimenteren met scorewijzers spreek- en schrijfvaardigheid om de correctie van deze evaluaties te objectiveren. Daarnaast bevatten de evaluaties leerkrachtgebonden voorbeelden van functionele schrijftaken met een schrijfdoel en een schrijfpubliek. In een aantal modules is er voldoende variatie in tekstsoorten voor leesvaardigheid.
- De meeste taalklassen zijn voldoende uitgerust om communicatief taalonderwijs aan te bieden. Het is het mogelijk om audiovisueel materiaal en internetmateriaal te gebruiken. In de lokale dienstencentra en de gemeentelijke centra is het gebruik van internetmateriaal niet mogelijk of omslachtiger.
- De afgelopen jaren heeft de stuurgroep Talen, in samenspraak met de coördinatoren Talen al veel werk verricht om de leerplangerichtheid van het onderwijsleerproces en de evaluatie te bewaken. Met het project probeerde het centrum maximaal tegemoet te komen aan de verwachtingen van de overheid en de beschikbare expertise in het onderwijsveld. De stuurgroep Talen toonde zich daarin zeer ambitieus, wat blijkt uit de kwantiteit van de afgeleverde producten en het proces van continue bijsturing en verfijning van deelaspecten op basis van nieuwe input. Ondanks de goede intenties van deze ploeg hebben de ontwikkelde instrumenten nog niet tot de verwachte resultaten geleid. Het centrum staat voor de uitdaging om de vastgestelde verschillen in implementatie te onderzoeken en er zijn ontwikkelingstraject op af te stemmen. De leerkrachten Engels stellen de meerwaarde van de specifieke richtlijnen in vraag. Ze ervaren de instrumenten en richtlijnen vooral als planlast. Ze missen duiding en voldoende input om de vertaalslag te maken van de theorie naar de onderwijspraktijk.
- Een en ander heeft ook te maken met de frequente wissels in de functie van coördinator Talen tijdens de afgelopen jaren. De wissels en de daarmee samenhangende wijzigingen in beleidsaccenten en -visies hebben een demotiverend effect gehad op de afdeling Engels. Er werden immers veel projecten opgestart die veel werk vroegen van de leerkrachten, maar onvoldoende werden geëvalueerd, opgevolgd en bijgestuurd. Een voorbeeld daarvan zijn de uitgewerkte raamwerken met waardevolle input, die echter niet werd vertaald naar een werkinstrument. Dit gebrek aan continuïteit zorgt voor een zekere vermoeidheid en een eerder afwachtende houding ten aanzien van vakinhoudelijke innovatie en ontwikkeling. Het dalende aantal inschrijvingen voor Engels, de afwezigheid van een instroom van nieuwe collega's en de bezorgdheid over de toekomstige evolutie van het aanbod Engels spelen hierin ook een rol.
- Wat eveneens opvalt, is dat de expertisedeling tussen de leerkrachten Engels eerder beperkt is. Er is weinig inhoudelijk overleg tussen de leerkrachten over (mogelijke keuzes in) het materiaal of specifieke werkvormen in het licht van de leernoden van het doelpubliek. Er is ook geen traditie om gezamenlijk cursusmateriaal te ontwikkelen of erover te reflecteren, wat een gemiste kans is om de aanwezige expertise te verspreiden. In dat opzicht zijn de bestaande en recent opgestarte taaloverstijgende

overlegmomenten om expertise uit te wisselen zeer waardevol. Ze worden best voortgezet en voldoende ondersteund.

3.3 SVWO - Talen richtgraad 1, 2, 3 en 4 - Italiaans richtgraad 1, 2, 3 en 4 (modulair)

Voldoet

Motivering

- Het centrum bereikt met de cursisten de leerplandoelstellingen in voldoende mate in het merendeel van de modules. Vanaf richtgraad 2.3 wordt gewerkt met zelf ontwikkeld materiaal waarbij veel aandacht gaat naar cultuur en actualiteit. In richtgraad 3 en 4 ligt de klemtoon op luisteren en spreken en is de aanwezigheid van een native speaker een meerwaarde voor de cursisten. Het heroriënteren naar een vorm van gespreide en permanente evaluatie met aangepaste leerbegeleiding is een proces in volle beweging en zit in een try-out fase in richtgraden 1 en 2 maar wordt al toegepast in 3 en 4.
- De doorstroming en de uitval worden opgevolgd door de leerkrachten en besproken in de vakgroep en op het niveau van de stuurgroep talen. De uitval is laag in alle richtgraden. De leerkrachten geven aan dat de voorkennis van een aantal instromers daalt wat het aantal onvoldoendes voor de totale eindevaluatie voor het eerst doet toenemen.
- Het centrum werkt samen met lokale dienstencentra in Kortrijk om richtgraad 1 in modules van 60 lestijden op jaarbasis in te richten. Dit komt tegemoet aan de behoefte van deze specifieke doelgroep van voornamelijk senioren. Daarnaast is er bewust gekozen voor het organiseren van een klas richtgraad 4.2 bis om cursisten, die de kennis van het Italiaans willen perfectioneren, een aangepast niveau te bieden. Het centrum kiest in richtgraden 3 en 4 voor de modules mondelinge vaardigheden.
- De leerplandoelstellingen worden niet enkel vermeld in de moduleplanningen, maar ook op elke evaluatieopdracht. Op die manier worden de cursisten bewust gemaakt van wat er geëvalueerd wordt. Al blijft er behoefte aan ondersteuning voor een correcte interpretatie van de doelen. De moduleplanningen zijn vooral een opsomming van de geziene leerstof met daarbij een staving via nummering van de doelstellingen. Strategieën, attitudes en tekstsoorten worden nog niet opgenomen en dit is een gemiste kans. Extra taalgebonden en taaloverstijgend overleg is nodig en wenselijk om inhoudelijk tot een correcte interpretatie en implementatie van de leerplandoelstellingen te komen per niveau.
- De gebruikte handboeken zijn afgestemd op de leerplandoelstellingen, maar gaan verder dan de basisdoelstellingen. In die zin is de wens vanuit de werkgroep om te starten met een nieuw handboek, dat de indeling vanuit het ERK beter respecteert, waardevol. Temeer omdat het centrum een oplossing wil vinden voor cursisten met een lagere algemene kennis die starten in de basiscursus Italiaans. Dit is een nieuw doelpubliek dat extra leerbegeleiding vraagt. Voor de screening van het nieuwe handboek zijn de leerkrachten in de eerste plaats vertrokken vanuit de te realiseren leerplandoelstellingen. Dit is een voorbeeld van goede praktijk. Naast het handboek krijgen de cursisten veel extra materiaal dat zowel cultuur en actualiteit als extra oefeningen voor ondersteunende kennis bevat.
- Vanaf richtgraad 2.3 wordt met eigen cursusmateriaal gewerkt. Dit materiaal is uitgebreid en vrij volledig. Het aanbod van ondersteunende kennis en vaardigheden is aanwezig al ontbreekt vaak een overzicht van de gebruikte tekstsoorten en van de luisteroefeningen met bronvermelding. Jammer ook dat er soms vertaal oefeningen voorkomen waarvan de relevantie niet te koppelen is aan de leerplandoelstellingen.
- Het onderwijsleerproces is communicatief en functioneel van aard en gebeurt bijna uitsluitend in de doeltaal. Uit de klasbezoeken blijkt een grote betrokkenheid bij de cursisten en veel enthousiasme van de leerkrachten. Het leerklimaat is aangenaam en dit verklaart de grote cursistentevredenheid. Daarnaast worden ook een aantal extra curriculaire activiteiten georganiseerd zoals een kwis of een typisch Italiaans feest of

een designuitstap naar Milaan of het aanbieden van Italiaanse lekkernijen, wat het groepsgevoel bevordert.

- De evaluatiepraktijk is nog wisselend van kwaliteit. Er wordt te veel waarde gehecht aan kennisopdrachten en de vaardigheden worden onvoldoende gehonoreerd in de puntenverdeling. Waardevol is de uitwerking van scorewijzers voor verschillende vaardigheden die de transparantie verhogen voor de cursist. Uit de evaluaties van juni 2011 en januari 2012 blijkt dat de meeste kennisopdrachten in een realistische context worden aangeboden, al is hier nog een groeipad. Bovendien staan de leerplandoelstellingen op de vaardigheidstoetsen vermeld waardoor de leerkracht bewust moet reflecteren over de representativiteit van een evaluatiemoment. Dit is geen eenvoudige oefening en gebeurt ook nog niet altijd correct. Het centrum levert inspanningen om de doelgerichtheid te bewaken en nodigt de cursisten uit om na te denken over hun leerproces en de beoogde leerdoelen. Een feedback van de evaluatie is in dit proces essentieel en het is onduidelijk of dit consequent gebeurt. Jammer dat er nog weinig expliciete aandacht gaat naar leerstrategieën en attitudes. Het sporadisch gebruik van Nederlands in de evaluaties biedt geen meerwaarde.
- Er zijn goede praktijkvoorbeelden van alternatieve evaluatievormen. Bijvoorbeeld bij de cursussen in de lokale dienstencentra waar cursisten via mail een briefje sturen naar de leerkracht waarin én kennis én schrijfvaardigheid beoordeeld worden. In deze seniorencursussen kan het centrum groeien naar een systeem van enkel permanente evaluatie: de expertise is aanwezig. Daarnaast zijn er in verschillende modules try-outs met o.a. gespreide evaluatie, peer-evaluatie, zelfevaluatie, portfolio. Door het delen van deze ervaringen met de collega's Italiaans kan het team evolueren naar een meer geïntegreerde en taakgerichte manier van evalueren die transparant en valide is.
- De evaluatie in richtgraden 3 en 4 is gebaseerd op uitgewerkte scorewijzers over de talen heen. Voor spreekvaardigheid en de mondelinge presentaties van cursisten is dit in detail uitgewerkt. Voor de evaluatie van luistervaardigheid zit het centrum nog in een werkproces om de criteria te verfijnen. De cursisten bereiken een hoog niveau van spreek- en luistervaardigheid en realiseren in grote mate de leerplandoelstellingen.
- Multimediamateriaal is aanwezig in beide hoofdafdelingen en wordt elke les gebruikt. Enkel in de lokale dienstencentra is er geen beamer of internet beschikbaar. Dit zou een meerwaarde zijn voor de interactieve cursussen die er nu al worden aangeboden.
- De oriëntering van nieuwkomers met voorkennis gebeurt doeltreffend op basis van een proef die uitgewerkt is door het centrum. Vanaf richtgraad 3 wordt een nieuwe cursist enkel toegelaten na een gesprek en beoordeling op basis van uitgewerkte criteria. Cursisten en leerkrachten zijn tevreden over de doeltreffende oriëntering.
- De leerkrachten hebben aandacht voor de leernoden van hun cursisten. Cursisten krijgen op eenvoudige vraag extra oefeningen mee op ondersteunende kennis. Er wordt nog geen gebruik gemaakt van een leerplatform of blog om extra remediëring of materiaal aan te bieden per niveau, noch van een digitaal forum om uitwisseling met leerkrachten en klasgenoten te stimuleren. Er zijn lovenswaardige initiatieven zoals de extra ondersteuning die gegeven wordt aan een cursist met visuele beperking.
- De leerkrachten houden op verschillende manieren hun deskundigheid op peil: o.a. via cursussen in of reizen naar Italië, en via het volgen van vakspecifieke nascholingen. De nodige taalexpertise is aanwezig binnen de lerarengroep Italiaans. De uitwisseling van interne deskundigheid in vakvergaderingen en in richtgraadvergaderingen is waardevol om de cursussen en de evaluatie nog gericht af te stemmen op het kernproces.
- Cursisten meldden in een gesprek tijdens de doorlichting dat zij het aangenaam vinden om van de verschillende leerkrachten les te krijgen tijdens de duur van hun opleiding: hun complementariteit en hun vakkennis maakt dat de cursus Italiaans een ruime belangstelling geniet.

3.4 SVWO - Talen richtgraad 1 en 2 - Japans richtgraad 1 (modulair)

Voldoet niet

Motivering

- De vaststellingen zijn gebaseerd op een onderzoek van de modules Breakthrough 1 A/B (BT1 A/B) en Breakthrough 2 A/B (BT2 A/B). In de modules BT1 A/B worden de leerplandoelstellingen in voldoende mate gerealiseerd, maar niet in de modules BT 2 A/B. Voor de modules BT 1 A/B wordt duidelijk een leerplangerichte visie gehanteerd en het aanbod is afgestemd op de leerplandoelstellingen. Dat is veel minder het geval in de modules BT 2 A/B. De evaluatie vormt in beide modules nog een verbeterpunt.
- In het schooljaar 2011-2012 realiseerde het centrum voor zijn opleiding Japans richtgraad 1 een uitval die beduidend hoger ligt dan het Vlaamse gemiddelde. De uitval in de modules BT 1 A/B lag iets hoger dan het Vlaamse gemiddelde, de uitval in de modules BT 2 A/B lag opmerkelijk hoger. De uitvalcijfers van dit schooljaar bevestigen dit patroon. Er zijn geen veranderingen in het cursistenprofiel tussen de twee modules: bijna alle cursisten in de modules BT 2 A/B zijn doorgestroomd vanuit de modules BT 1 A/B. Het centrum brengt de uitval in kaart en volgt die op per module, wat waardevol is.
- Het aanbod is voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen in de modules BT 1 A/B, maar niet in de modules BT 2 A/B. Dat blijkt uit het inzicht in de leerplandoelstellingen, de keuzes die gemaakt worden in het materiaal en het onderwijsleerproces. Er wordt zowel in BT1 als in BT2 gebruikgemaakt van handboeken die worden aangevuld met zelf samengesteld materiaal. De handboeken laten toe om de leerplandoelstellingen te realiseren mits ze oordeelkundig worden gebruikt. Ze zijn goed gestructureerd en bevatten functioneel en communicatief taalgebruik. Er zijn wel kritische opmerkingen over de overgang tussen de twee gebruikte handboeken, die de leerkrachten en de cursisten als te bruusk ervaren.
- Positief is dat er inspanningen geleverd worden om tegemoet te komen aan dit probleem. De inspectie stelt echter vast dat die inspanningen niet altijd overeenstemmen met een leerplangerichte visie. Het onderwijsleerproces en de materiaalkeuze in beide modules weerspiegelen een verschillende visie over de vooropgestelde moeilijkheidsbepaling van de modules en de implementatie van de functioneel-communicatieve visie uit het leerplan. Naast het handboek wordt voor de modules BT 1 A/B extra materiaal gebruikt dat waardevol is. Het gaat onder meer om materiaal dat de ondersteunende kennis in zinvolle contexten plaatst met aandacht voor dosering en oefeningen die de transfer van kennis naar luister- en spreektaken beogen. Deze aanpak wordt sterk gewaardeerd door cursisten. In de modules BT 2 A/B wordt veel extra materiaal gebruikt naast het handboek. Ondanks de inspanningen om te voorzien in visuele ondersteuning, is het materiaal te weinig gevarieerd. Het materiaal vertrekt veeleer vanuit een kennisgerichte visie op taal dan een functioneel-communicatieve visie en overstijgt de vereisten in het leerplan. Voor cursisten betekent de grote hoeveelheid ondersteunende kennis een hoge werkbelasting en te weinig kansen om de vaardigheden in te oefenen.
- Er is dus nood aan afspraken over de invulling van het onderwijsaanbod in functie van de leerplanvereisten en de leernoden van het doelpubliek. Momenteel wordt in beide modules bijna uitsluitend gebruik gemaakt van het Nederlands als instructietaal. Er is zeker ruimte om het gebruik van het Japans als instructietaal gradueel op te bouwen.
- De evaluatie is niet valide. Ondersteunende kennis wordt sterk gehonoreerd in de puntenverdeling in het nadeel van de vaardigheden. Bovendien wordt er te veel gewerkt met vertaalopdrachten in het kennisgedeelte, wat niet spoort met de leerplandoelstellingen die allemaal betrekking hebben op taalproductie en -receptie in de doeltaal zelf. Naast voorbeelden van functionele en goed geïnventariseerde spreektaken, bevatten de evaluaties ook weinig relevante opdrachten zoals het hardop lezen van teksten. De kwaliteit van de schrijftaken voldoet, maar nog niet alle schrijftaken voldoen aan het criterium functionaliteit. De luister- en leestaken zijn doorgaans relevant, maar er is ruimte voor meer variatie in tekstsoorten en –

opdrachten. Er wordt nog geen gebruik gemaakt van audiovisueel luistermateriaal en van alledaags leesmateriaal. Verder is er ruimte voor een taakopzet waarbij cursisten de vooropgestelde strategieën en attitudes moeten inzetten. In dat opzicht moet de vertaling van niet gekende woorden bij leesteksten in vraag worden gesteld.

- De meeste taalklassen zijn goed uitgerust om communicatief taalonderwijs aan te bieden. De leerkrachten beschikken over de faciliteiten om audiovisueel materiaal en internetmateriaal te gebruiken.
- Het centrum levert inspanningen om de deskundigheid van de leerkrachten Japans te bevorderen via taalspecifiek en taaloverstijgend overleg en toont zich daarin samenwerkingsbereid. Tot en met vorig schooljaar was er een centrumoverstijgende werkgroep actief voor de niet-Europese talen en de Europese talen groep 2. Vanaf dit schooljaar zet het centrum in op taaloverstijgend overleg per richtgraad, wat als een meerwaarde wordt ervaren. De deelname van de leerkrachten Japans aan al deze overlegmomenten is echter sterk leerkrachtgebonden. Dit vormt een gemiste kans, temeer omdat er kansen blijven liggen om de complementaire expertise van de leerkrachten Japans ten volle te benutten.
- Momenteel verloopt het vakoverleg Japans grotendeels informeel. Het heeft echter niet geleid tot voldoende gelijkgerichtheid binnen de opleiding.

4. BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Professionalisering

4.1.1 Aanvangsbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Motivering

- Het centrum heeft een kwaliteitsvolle visie op de begeleiding van de beginnende leerkrachten en medewerkers. Het streefdoel is om nieuwe personeelsleden zo snel mogelijk op een volwaardige manier te integreren zodat zij zich thuis voelen. Er gaat veel aandacht naar het persoonlijk welbevinden en er is een grote beschikbaarheid vanuit de directie om hen hierin bij te staan.
- De aanvangsbegeleiding verloopt gestructureerd met aanduiding van vaste verantwoordelijken. Het centrum heeft een aantal waardevolle instrumenten en richtlijnen uitgewerkt in het kader van de aanvangsbegeleiding. Zo is er het vademecum waarin alle praktische en organisatorische afspraken volledig uitgeschreven staan. Elke nieuwe leraar start met een intakegesprek bij de adjunct-directeur waarvoor de nodige tijd wordt uitgetrokken. De adjunct-directeur is in dit eerste jaar mentor en coach voor de starter en voert ook de klasbezoeken uit samen met de vakcoördinator. Voor de nieuwe leerkrachten zijn er blanco verslagen met toelichting van de klasbezoeken beschikbaar op het intradesk.
- De beginnende leerkrachten ondertekenen telkens een geïndividualiseerde functiebeschrijving conform de regelgeving. De functiebeschrijving is uiterst kwaliteitsvol opgesteld. De functioneringscyclus is duidelijk en wordt van dichtbij opgevolgd. Er is een gedetailleerde toelichting van de functioneringscyclus uitgewerkt met blanco verslagen van plannings- en evaluatiegesprekken.

- De begeleiding focust sterk op onderwijskundige aspecten. Voor inhoudelijke vragen over het kernproces gaan beginnende leerkrachten in eerste instantie te rade bij de vakcoördinator en bij hun collega's. Bovendien wordt een coachingsysteem gehanteerd waardoor zij via intervisie op klasbezoek gaan bij collega's van hun vakgebied.
- De nieuwe leerkrachten onderstrepen zonder uitzondering de grote meerwaarde van deze aanvangsbegeleiding in een gesprek tijdens de doorlichting. Zij voelen zich op deze manier erg betrokken bij hun leertraject en meer verbonden met het centrum. De contacten met de adjunct-directeur en de coördinator verlopen in een open en zeer constructieve sfeer.
- Het centrum voorziet in een systematische evaluatie en bijsturing van de aanvangsbegeleiding.
- In de toekomst zal het centrum het systeem van intervisie uitbreiden over de talen en NT2 heen. Het centrum onderhoudt ook contacten met andere centra om te bekijken hoe daar wordt omgegaan met aanvangsbegeleiding om op die manier verder te professionaliseren.

4.2 Begeleiding

4.2.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- ontwikkeling.

Motivering

- Er is geen uitgeschreven visie op leerbegeleiding die het hele centrum dekt en die rekening houdt met de cursistenkenmerken van de instromers.
- Afdelingsspecifiek zijn er verschillen in de aanpak van leerbegeleiding. De leerbegeleiding is het sterkst uitgebouwd binnen het studiegebied NT2 en het HBO. De coördinatoren sturen dit sterk aan en volgen dit op.
- Binnen het studiegebied NT2 en het HBO zijn er een aantal initiatieven uitgewerkt. Bij NT2 krijgen cursisten extra ondersteuning met de aanwending van de extra coördinatie-uren die aan dit studiegebied worden toegekend. Zo zijn er extra lessen voor kennis- en vaardigheidsgerichte ondersteuning, niet enkel op vraag van een leerkracht maar ook als aanbod vanuit het centrum waarvoor de cursisten kunnen intekenen. Er zijn verschillende sessies uitgewerkt die gaan van het stimuleren van spreekdurf tot een praatmoniterraat en een praatgroep. Daarnaast is er dit jaar een logopedist aangeworven die in alle klassen komt én die ook individueel cursisten kan bijwerken. De extra begeleiding wordt constant gemonitord en bijgestuurd door de coördinatoren. Vanaf volgend schooljaar wil men starten met een echt open leercentrum onder toezicht van een leerkracht. Bij HBO is er monitoring voor het efficiënte gebruik van het gecombineerd onderwijs en worden cursisten intensief begeleid bij het behalen van hun einddiploma.
- Ook binnen andere afdelingen is er aandacht voor het agogisch-didactische proces zoals blijkt uit de verslaggeving van verschillende werkgroepen. Het borgen van het niveau en een aangepaste didactiek voor het seniorenpubliek uit de dienstencentra wordt besproken. Een recent agendapunt is oog hebben voor cursisten met dyslexie en daartoe in aangepaste werkvormen en evaluatie voorzien.
- De mogelijkheid van een digitaal leerplatform voor remediëring en of begeleiding wordt nog niet benut in het SVWO.

5. ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM

Het onderzoek naar het algemeen beleid van het centrum levert volgende vaststellingen op:

- Het centrum heeft de voorbije jaren een aantal wissels meegemaakt voor de functies van directeur, adjunct-directeur en coördinatoren. Dat vraagt de nodige flexibiliteit van alle betrokkenen.
- Het leiderschap wordt in eerste instantie gerealiseerd door het directieteam dat bestaat uit de directeur en één adjunct-directeur. Het team werkt in de huidige samenstelling anderhalf jaar samen en er is een uitstekende verstandhouding. De taakverdeling is duidelijk vastgelegd, zowel onderwijskundig als onderwijsondersteunend. De directieleden zijn daarin complementair. Een officiële functiebeschrijving voor beide bevorderingsambten is er nog niet.
- Het centrum heeft daarnaast een middenkader van coördinatoren voor alle afdelingen, voor de cursisten- en personeelsadministratie en voor de boekhouding. Hun taakomschrijving is vastgelegd in een geïndividualiseerde functiebeschrijving en is transparant voor elke medewerker. Elke coördinator is verantwoordelijk voor een onderdeel van de centrumwerking. De coördinatoren zijn het eerste aanspreekpunt voor onderwijskundige aspecten. Zij staan in nauw contact met de leerkrachten. Er is veel aandacht voor de horizontale en verticale samenhang.
- Door de organisatorische afspraken en de structurele en centrale verankering van het coördinatorenteam in het centrum is er naast gedeeld ook sprake van efficiënt leiderschap. De samenwerking met het directieteam verloopt in een aangename sfeer en is constructief.
- Het directieteam volgt gericht nascholingen om het beleidsvoerend vermogen verder te ontwikkelen.
- Het centrumbestuur biedt een constructieve ondersteuning aan de centrumleiding en is erg betrokken bij het centrum.
- De leerkrachten waarderen het informele leiderschap van het nieuwe directieteam. De open communicatie, de constructieve werksfeer en de bereikbaarheid worden als positief ervaren, zo bleek uit de gesprekken tijdens de doorlichting. Het wantrouwen dat soms nog bestaat over het open beleid en de bewuste keuze voor positieve communicatie is vooral te verklaren door de historiek van het centrum.
- Het centrum beschikt over een centrumspecifieke visie die wordt gecommuniceerd via de website. De brede centrumwerking is gebaseerd op de uitvoering ervan. Er zijn daarnaast specifieke visieteksten voor de verschillende studiegebieden. Deze kwamen tot stand dankzij het middenkader met feedback van de leerkrachten.
- Om de missie en visie verder te concretiseren heeft de centrumleiding samen met het middenkader een meerjarig strategisch beleidsplan uitgewerkt. Dit plan is gebaseerd op vier kernwaarden die het centrum vooropstelt en waaraan elke actie wordt afgetoetst. Op basis daarvan ontwikkelde het centrum een SMART-geformuleerd meerjarenactieplan dat zeven strategische doelen bevat. Het resultaat is een proactief en dynamisch plan dat rekening houdt met de betrokkenheid en input van alle personeelsleden en met de eigenheid van het centrum.
- Jaarlijks vermeldt dit beleidsplan per studiegebied een aantal concrete actiepunten die zowel gaan over onderwijskundige als onderwijsondersteunende items. Hierdoor gaat het centrum doelgericht te werk en is er transparantie voor alle medewerkers over de afdelingen heen. Tegelijkertijd bewaakt deze werkwijze de gezamenlijke realisatie van de algemene visie.
- Een aantal doelstellingen van dit actieplan zijn ondertussen gerealiseerd of opgestart. Het is de bedoeling dat de jaarlijkse evaluatie en feedback van alle betrokkenen zal leiden tot bijstellingen waar nodig.

- Het beleidsplan spoort met de visie en missie van het volwassenenonderwijs. Een meerwaarde is dat de samenwerking met andere sectoren uit de volwasseneneducatie centraal staat. Netwerking wordt zowel beleidsmatig als organisatorisch vooropgesteld om de toekomst van het centrum te borgen en te bestendigen. De nieuwbouw die tegen 2016 op stapel staat, in samenwerking met CVO VIVO en CVO VSPW en stad Kortrijk, is hiervan een duidelijk bewijs.
- Het centrum expliciteerde de hiërarchische lijnen via een duidelijk organogram.
- Het centrum neemt voldoende initiatieven om zijn personeel te informeren. Er zijn verschillende informatieve overlegmomenten met de voltallige groep via drie jaarlijkse personeelsvergaderingen. Daarnaast verzorgt het centrum tal van initiatieven om informatie uit te wisselen. Zo is er een wekelijkse nieuwsbrief en een goed ontwikkeld interactief communicatieplatform. Er is voldoende mogelijkheid voor alle medewerkers om betrokken te zijn bij het centrumbeleid. Zelfs de agenda van het directieteam staat online.
- Er is voldoende mogelijkheid tot vakinhoudelijk overleg maar de invulling ervan is wisselend naargelang het studiegebied en mist soms aansturing. Zo is er binnen de afdeling talen nood aan continuïteit in de coördinatie. Niet alle teams zijn al in staat om doelgericht samen te werken en zo de onderwijskwaliteit te verbeteren.
- Via verschillende gestructureerde overleggen worden de participatie en de gedragenheid verzekerd. Niet alleen zijn er maandelijks vergaderingen voor de administratie en de financiële dienst, ook het participatieve LOC komt reglementair samen met vertegenwoordiging van het personeel en er is een werkgroep Promotie.
- Er zijn veel formele en informele horizontale en verticale contacten tussen het middenkader en het directieteam. De centrumbrede werking wordt besproken in het driewekelijks gezamenlijke coördinatorenoverleg (COO). De verslagen van alle werkgroepen komen hier aan bod alsook de beleidskeuzes naar de toekomst toe. Zo werkte deze groep het beleidsplan uit tijdens een tweedaagse en in die zin vormen de coördinatoren de motor van het centrum.
- Het centrum kenmerkt zich door een grote bekommernis om het welbevinden en de motivatie en betrokkenheid van het personeel zoals blijkt uit het beleidsplan en uit het jaarthema 'Positieve Communicatie'. Dit was tegelijkertijd het thema van de pedagogische studiedag van dit schooljaar.
- De uitbouw van een dynamisch kwaliteitszorgsysteem is beïnvloed door de wisselingen bij de centrumleiding en coördinatoren. Als systeem werd jaren geleden al gekozen voor het Prose instrument. Er is sinds dit schooljaar opnieuw een kwaliteitscoördinator aangesteld voor enkele uren.
- Er is een centrumspecifieke visie op interne kwaliteitszorg die de eigen verantwoordelijkheid centraal stelt en een cultuur voorstaat die ervoor zorgt dat kwaliteit intrinsiek aanwezig is bij elke handeling van elke medewerker. Er zijn verschillende voorbeelden die aantonen dat de kwaliteitsprocedures sterk zijn geïntegreerd in de werking.
- De interne kwaliteitszorg wordt bewaakt via het opgerichte adviesorgaan BOO (Beleids Ondersteunend Orgaan) waarin overleg en open communicatie centraal staan. Er is een maandelijks bijeenkomst. Deze werkgroep is samengesteld uit verschillende personeelsleden die een vierjarig mandaat hebben gekregen van de leerkrachten om hen te vertegenwoordigen. Een lid van het directieteam zetelt ook in de groep. De leden verzorgen, organiseren en evalueren de jaarlijkse pedagogische studiedag. Daarnaast kiezen zij onafhankelijk de punten van Prose die behandeld worden. Wat de criteria zijn om actiepunten te kiezen is niet transparant.
- Er zijn acties die inzetten op de betrokkenheid en het welbevinden van alle medewerkers en er zijn acties die gericht zijn op onderwijskundige thema's. Zo lag dit schooljaar de focus o.a. op werving en externe infoverstreking en op bijscholing al kon er voor dit laatste punt weinig meerwaarde worden gerealiseerd.

- De bewaking van de kwaliteit van het kernproces is o.a. gestoeld op tevredenheidsonderzoeken bij de cursisten en data-analyse. Voor de tevredenheidsmetingen bij de cursisten heeft het centrum een online-instrument ontwikkeld. De evaluatie van deze enquête wordt altijd teruggekoppeld naar alle stakeholders en heeft al geleid tot verbeteracties. Het analyseren en bijhouden van relevante data heeft o.a. recent geleid tot het opvolgen van uitval via het project 'afhakkersbeleid'. In dit project is er een procedure uitgewerkt voor monitoring van de afhakers per module waarin zowel het onderzoek als de opvolging en actie duidelijk omschreven is.
- Het centrum heeft oog voor effect en rendement van het gevoerde beleid. Zo worden jaarlijkse acties geëvalueerd, bijgesteld en/of uitgebreid. Het onderzoek naar de personeelstevredenheid wordt om de vijf jaar uitgevoerd en is gepland voor mei 2012. De directie voorziet in een feedback van deze bevraging naar alle personeelsleden.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM

6.1 Wat doet het centrum goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- In de opleiding Koken zijn de plannings- en evaluatiedocumenten en het cursusmateriaal opgevat als kwaliteitsvolle ondersteunende werkdocumenten.
- In de opleiding Koken is er een grote gedragenheid binnen de deskundig aangestuurde vakgroepwerking.
- In de opleiding Koken is de sterke visie op evaluatie vertaald in een kwaliteitsvolle procedure en praktijk.
- In de taalopleidingen gebeurt de evaluatie van spreekvaardigheid via gespreide en permanente evaluatie en ondersteunt op die manier het leerproces. De spreekopdrachten zijn gevarieerd en ze worden op een transparante manier geïnterpreteerd.
- In de meeste taalklassen maakt de degelijke uitrusting communicatief taalonderwijs mogelijk.
- De cursisten Italiaans en Japans BT1 kunnen doelgericht en communicatief werken mede dankzij het kwaliteitsvolle aanvullende materiaal.
- De cursisten Italiaans krijgen de kans om hun culturele bagage te verruimen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Het centrum heeft de aanvangsbegeleiding kwaliteitsvol uitgebouwd en borgt op die manier de betrokkenheid, inzet en loyaliteit van nieuwe leerkrachten.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De organisatie en de taakverdeling zijn transparant en kwaliteitsvol. Er is sprake van een doelgericht, laagdrempelig en gedeeld leiderschap met een efficiënte administratieve ondersteuning.
- Het centrum vertaalde de visie in een SMART-geformuleerd meerjarenactieplan dat de gezamenlijke doelgerichtheid verzekert en in kaart brengt.
- De besluitvorming is breed en functioneel geïmplementeerd en draagt bij tot een kwaliteitsvolle werking.
- Het centrum vraagt structureel naar sterktes en zwaktes en koppelt hieraan gerichte verbeteracties.
- De kwaliteitszorg is de hoeksteen van de volledige werking en ondersteunt de dagelijkse praktijk.

6.2 Wat kan het centrum verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Zorg ervoor dat alle taalcursisten de kans hebben om te leren via multimedia.
- Wissel in de taalopleidingen expertise uit over het gebruikte materiaal, de vakdidactische aanpak, de leerbegeleiding en de evaluaties. Besteed meer aandacht aan de leerplandoelstellingen met betrekking tot strategieën en attitudes.
- Bewaak sterker de horizontale en/of verticale samenhang in de taalopleidingen. Expliciteer en bewaak de opbouw in moeilijkheidsgraad in de verschillende modules.
- Werk de tekorten weg voor de opleidingen Engels en Japans zodat de leerplandoelstellingen in alle modules in voldoende mate worden gerealiseerd.
- Bouw in de opleidingen Japans het gebruik van de doeltaal als instructietaal gradueel op vanaf de beginmodules.
- Borg de kwaliteit van de opleiding koken ondanks de dalende trend in cursistenaantallen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Ondersteun het leren van alle cursisten via een gestructureerde aanpak van de leerbegeleiding (onderwijsleerproces).

Wat betreft het algemeen beleid:

- Ondersteun en stimuleer het inhoudelijke werk van de vakwerkgroepen talen.
- Bestendig de open en constructieve communicatiecultuur.

6.3 Wat moet het centrum verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- nihil

Wat betreft de regelgeving:

- De processen-verbaal van de evaluaties vermelden de uitgereikte studiebewijzen niet. Ook de naam en de handtekening van minstens 1 lid van de examencommissie ontbreekt. (VWO/2011/02, 6.1.3.).

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor alle structuuronderdelen.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Els Van Raemdonck

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Mario Kelchtermans